

Mishnah Shabbat, chapter 16

משנה שבת פרק טז

(1) [The Gemara (117b) explains that the Rabbis prohibited a person from saving his possessions from a fire, lest he come to extinguish the fire even though, no life was in danger. However, certain items the Rabbis did permit to be saved.] All sacred writings [Torah, Nevi'im and Ketuvim]

may be saved from a fire [provided that they are written in Hebrew and in *Ashurit*], whether we read them [in public on the Shabbat, as we do Torah and Nevi'im], or not, [i.e., Ketuvim, which by Rabbinic decree were not read even by the individual on Shabbat, so that people would attend the *halachic* discourses which were given to the public on Shabbat instead (see Mishnah further)]; and even if they are written in any [other] language [which, according to some, is prohibited and may not be saved on the Shabbat. However, when they are worn], they must be hidden [in a *genizah* — repository for holy objects]. And why do we not read [the Ketuvim writings]? Because of the neglect of the *Bet Midrash*. One may save the sheath of a scroll together with the scroll, and the case of *tefillin* together with the *tefillin*, even if it [also] contains money. And to where are they taken, when rescuing them? Into a blind alley [with one side post, i.e., three walls with the fourth side open to a public domain where Biblically, there is no prohibition to carry. However, this was prohibited since it can be easily confused with a public domain. A dispensation to the prohibition was made where a symbolic reminder was placed to delineate the two distinct areas;

רבנו עובדיה מברטנורא

א כל כתבי הקודש. אפילו נביאים וכתובים, מצילין אותן מחצר שנפלה בו הדליקה לחצר אחרת שבאותו מבוי אף על פי שלא עירבו, והוא שיהיו כתובים בכתב אשורית ובלשון הקודש: **בין שקורין בהן**. כגון נביאים שמפטיירין בהן בשבת בבית הכנסת: **בין שאין קורין בהן**. כגון כתובים, דאף יחידים אין קורין בהן בשבת מפני בטול בית המדרש כדלקמן, שהיו דורשים לעם בשבת ומורין להן הלכות איסור והיתר, לפי שכל ימות החול הם עסוקים במלאכתן, ואסרו לקרות בכתובים בשבת בשעת בית המדרש משום דמשכי ליבא ואתו לאמנועי מלשמוע הדרשה: **ואע"פ שכתובים בכל לשון**. ואיכא למאן דאמר דלא נתנו לקרות בהן ואין מצילין אותן, אפילו הכי טעונים גניזה ואסור להניחן במקום הפקר: **למבוי שאינו מפולש**. שיש לו שלש מחיצות ולחי אחד ברוח רביעית, זהו מבוי שאינו מפולש האמור כאן, שלש מחיצות בלא לחי, זהו מבוי מפולש. והכי מפרש לה בגמרא.

according to Rabbi Eliezer (Eruvin 1:2), this is done with two side posts on either corner of the open fourth side. Here, however, even Rabbi Eliezer would agree, that one side post is sufficient when it comes to saving holy scrolls. Ben Beteira says; Even into an open alley [without any side posts at all; the *halachah* does not follow Ben Beteira]. (2) One may save [enough] food [so that he fulfills his requirement] for [the] three [Shabbat] meals, that which is fit for people [is saved], for people; that which is fit for animals, for animals. [Since, here in contrast to the first Mishnah, he is saving the food only in an area where there is no prohibition against carrying at all, why, then, would he not be permitted to save as much as he could? The reason being that the Rabbis prohibited it, lest he come to extinguish the fire.] How so? If a fire breaks out Shabbat eve [before he ate, then], food for three meals may be saved; [if it breaks out] in the morning, food for two meals may be saved; at [the time of] *minhah*, food for one meal [in each case, he saves that which is necessary for completing his three Shabbat meals]. Rabbi Yose says; [Since the Shabbat requires three meals], we may [therefore,] save food for three meals at all times [the *halachah* does not follow Rabbi Yose].

(3) One may save a basketful of loaves, even if it contains [sufficient for] one hundred meals [since there is only one saving motion], and [similarly, one may save] a round cake of pressed figs [which has more than is required for three meals], and [so, too,] a barrel of wine. He [the owner] may say to others; Come and save for yourselves, and if they are wise [and know that, in this case, it is

רבנו עובדיה מברטנורא

ואין הלכה כבן בתירא: **ב מצילין מזון שלש סעודות.** ואף על גב דבהיתרא קא טרח, דהא לא שרו ליה לאצולי אלא לחצר המעורבת בלבד, אפילו הכי לא שרי ליה לאצולי טפי, מפני שאדם בהול על ממונו, ואי שרית ליה אתי לכביי: **נפלה דליקה בלילי שבת.** קודם אכילה: **שחרית.** קודם סעודה: **רבי יוסי אומר לעולם הוא מציל.** הואיל ויומא בר הכי הוא ובהיתרא טרח. ואין הלכה כרבי יוסי: **ג מצילין סל מלא ככרות.** הואיל ובבת אחת הוא מציל, מה לי פורתא מה לי טובא; **ועיגול של דבלה.** אע"פ שהוא גדול ויש בו סעודות הרבה; **ואם היו פקחים.** ויודעים שאם ישאלו שכר כפועלים לאו שכר שבת שקלי, כיון דמעיקרא לאו אדעתא דשכר פעולה באו, עושין

permissible for them to take money for their efforts], they make a reckoning with him after the Shabbat. [Here, in essence, they are saving ownerless food, it thus belongs to them and therefore they may charge him a fee for their labor, in exchange for returning the food.] And to where are they taken, when rescuing them? To

a courtyard with an *eruv* [*hatzeirot*, a procedure which allows carrying to and from a courtyard where more than one house opens up into it, and to and from an alley where many courtyards open up into a central alleyway; i.e., he may carry the saved food only to an area where it is completely permissible to carry]. Ben Beteira says; even to a courtyard which does not have an *eruv* [*hatzeirot*].

(4) And to there [according to the *Tanna Kamma*, to a courtyard with an *eruv*; according to Ben Beteira, even to one without] that he may carry out all the utensils [he requires] for his use [i.e., to serve the meals]; and he puts on all [the clothes] that he can wear and wraps himself in all that he can wrap himself [thereby rescuing them from the fire]; Rabbi Yose says; [Only] eighteen garments [which one wears daily, they are: A cloak, a quilted overcoat, a wide belt worn over the coat, a shirt, an undershirt, a belt, a hat, a cap, two shoes, two socks, two gloves, two kerchief towels, a shawl that covers the head and shoulders and a scarf]. [After reaching safety, he may remove the garments and] then may put on [a new set of garments] again and carry them out, and he may say to others; Come [do as I do] and rescue with me.

רבנו עובדיה מברטנורא

עמו חשבון לאחר שבת. ובירא שמים עסקינן, דאף על גב דמזפהקירא קא זכי ומה שהציל ידידה הוי, מכל מקום לא נחא ליה דלתהני מאחרים, דידע דעל כרחיה אפקריה, ובחנם נמי לא נחא ליה דלטרה, הלכך שקיל אגריה: **ד ולשם הוא מוציא.** לתנא קמא, לחצר המעורבת; ולבן בתירא, אפילו לחצר שאינה מעורבת: **כלי תשמישו.** שצריכים לו לאותו היום לסעודה: **שמונה עשר כלים.** שהוא רגיל ללבוש בחול בבת אחת, ותו לא. ואלו הן: הסרבל העליון, ומלבוש שממלאין אותו מוך וצמר גפן בין תפירה לתפירה שקורין בערבי מחשי"א, וחגור רחב שחוגר ממעל למדיו, ובגד צר וקצר שקורין בלע"ז גונ"א, וחלוק שלובש על בשרו שקורין קמיז"א, וחגור שחוגרים עליה, וכובע שבראשו, ומצנפת, ושני מנעלים שברגליו, ושני בתי שוקים, ושני בתי ידיים שמלבישים אותם על הידים ומכסין בהן הזרועות עד האצילים, ושני ריידים שמתנגב בהן, וטלית קטן שמכסה בו ראשו וכתפו, וסודר שבצוארו ותלוין שני ראשיו לפניו וקורין לו בערבי שי"ד: **בואו והצילו עמי.** שכשם

פקחין, עושין עמו חשבון אחר השבת. להיכן מצילין אותן. לחצר המערבת. בן בתירא אומר, אף לשאינה מעורבת: ד ולשם מוציא כל כלי תשמישו, ולובש כל מה שייכול ללבש, ועוטף כל מה שייכול לעטף. רבי יוסי אומר, שמונה עשר כלים. וחזור ולובש ומוציא, ואומר לאחרים, בואו והצילו עמי:

(5) Rabbi Shimon ben Nannas says; one may spread a goatskin over a chest, box, or closet which is catching fire, because it sings [but does not burn, thus protecting the box]. And one may make a barrier with all vessels, whether full [of water] or empty, so that the fire should not travel onward [even if by doing so, the vessels break, dousing the fire]. Rabbi Yose forbids it in the case of new earthen vessels filled with water. Since they cannot withstand the heat, they

ה רבי שמעון בן ננס אומר, פורסין עור של גדי על גבי שדה תבה ומגדל שאחז בהן את האור, מפני שהוא מחרף. ועושין מחצה בכל הכלים, בין מלאים בין ריקנים, בשביל שלא תעבר הדלקה. רבי יוסי אסור בכלי חרש חדשים מלאין מים, לפי שאין יכולין לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדלקה: ו נכרי שבא לכבות, אין אומרים לו כבה ואל תכבה, מפני שאין שבייתו עליהן, אבל קטן שבא לכבות, אין שומעין לו, מפני ששבייתו עליהן: ז כופין קערה על גבי הבר בשביל שלא תאחז בקורה, ועל צואה של

will burst, extinguishing the fire [Rabbi Yose maintains that the Rabbis forbade to indirectly cause the extinguishing of fire, even in a case of financial loss].

(6) If a gentile [other than his own slave] comes to extinguish [the fire], we do not say to him; Extinguish it [the Rabbis prohibited to instruct a non-Jew to do a labor which he himself is Biblically forbidden to do] nor [must we object and say to him,] Do not extinguish, because his resting [on the Shabbat, being that he has no obligation to do so,] is not our responsibility. But if a minor comes to extinguish, we may not permit him [to do so], because his resting is our responsibility.

(7) A bowl may be inverted over a lamp so that the beams should not catch [fire, provided that it does not extinguish the lamp], and over [fowl] excrement [because] of a child [i.e., preventing the child from soiling himself. It should be noted that excrement in an area frequented by people may be removed because of its repulsiveness. The case here, however, is referring to excrement of birds which is in an area not frequented by people and therefore, it may not be

רבנו עובדיה מברטנורא

שהוא מציל כך הם מצילים. אבל לעיל אמר בואו והצילו לכם, שפעמים שהוא מציל יותר ממה שהם יכולים להציל, כגון שהוא לא סעד והן סעדו או איפכא: ה שירה. העשויה כמין ארון: תיבה. קטנה של שולחני: ומגדל. ארמאריא"ו בלע"ז ובערבי מנשא"ר. ושלשתן של עץ: מפני שהוא מחרף. ואין האור נאחזת בו, ומציל על כלי עץ שלא ישרף: בין מלאים. מים: שאין יכולין לקבל את האור. מפני שחדשים הם. וסבר ר' יוסי גרם כיביי אסור אפילו במקום הפסד ממון. ואין הלכה כר' יוסי: ו אין אומרים לו כבה. דאמירה לנכרי שבות: ואל תכבה. אין צריך למחות בידו אלא יניחנו ויכבה, מפני שאין שביית הנכרי עליהן, דישראל אינו מוזהר על שביית הנכרי כשאינו עבדו: ז כופין קערה.

removed. However, it may be covered to protect a playing child from soiling] and [one may invert a bowl] over a scorpion [even though it is thus trapping it], so that it should not bite. Rabbi Yehudah said; An incident came before Rabban Yohanan ben Zakkai [where one covered a scorpion] in

Arav, and he said; I fear on his account [that since the scorpion was not chasing him and he was not in danger, he may be liable to] a sin-offering [for violating the forbidden labor of trapping. The *halachah*, however, is that poisonous scorpions and the like, are to be killed on sight and those of whose bite one is not certain whether or not, they are, in fact, poisonous, may be killed only if they are chasing him].

(8) If a gentile ignites a lamp, a Jew may make use of its light; but, if [he does it] for the sake of the Jew [even though the gentile, too, benefits from that same light], it is forbidden. If he draws water [from a well in a public domain, the well being more than ten handbreadths deep, it is considered a private domain and thus, when he removes it from the well he is transferring from a private to a public domain; if] to give his own animal to drink, a Jew may water [his animal] after him [and we are not concerned lest the gentile had drawn some extra water for the Jew]; but if [he draws it] for the Jew, it is forbidden. If a gentile makes a gangway to disembark [from a ship] by it, a Jew may disembark after him; but,

רבנו עובדיה מברטנורא

של חרס על גבי הנר, ובלבד שלא יכבה. ואע"פ שנוטל כלי להצלת קורה שאינה ניטלת בשבת, הא אותיבנא מינה לר' יצחק דאמר אין כלי ניטל אלא לצורך דבר הניטל, ושני לה, בצריך למקומו של כלי דשרי לטלטלו לצורך מקומו: ועל צואה של קטן. לאו צואה של נער קטן קאמר, דהא גרף של רעי הוא ומותר לטלטלו ולהוציאו לאשפה. אלא הכי קאמר, ועל צואה של תרנגולים מפני הקטן שלא יטפח ויתלכלך בה. וכגון שצואה זו מונחת באשפה שבחצר, דלא רמיא קמיה ולא גרף של רעי הוא, הלכך אין מותר לטלטלה ולהוציאה, אבל כופין עליה קערה בשביל הקטן שלא יתלכלך: מעשה בא. כפיית כלי על עקרב: בערב. שם מקום: חושש אני לו מחטאת. דכיון שלא היה עקרב רץ אחרי חושש אני שמא חייב חטאת משום צידה. ולענין פסק ההלכה, אותן בעלי הארס שנושכין וממיתין ודאי, כגון הנחשים השרפים וכלב שוטה, מותר להרגן מיד כשיראה אותן ואפילו שאין רצים אחריהם. ואתן שאינן נושכין וממיתין ודאי אלא פעמים ממיתין ופעמים אינן ממיתין, אם רצים אחריהם מותר להרגן, ואם אין רצים אחריהם כופה עליהם כלי, ואם דרסן והרגן לפי תומו מותר. ולצוד נחש מפני שרוצה לצחק בו אסור: ה' מילא מים. מבור ברשות הרבים: כבש. עושין בספינה גדולה לירד

if because of a Jew, it is forbidden. It once happened that Rabban Gamliel and the Elders were arriving in a ship, when a gentile made a gangway to disembark, and Rabban Gamliel and the Elders disembarked upon it.

יִשְׂרָאֵל, וְאִם בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל, אֲסוּר. מַעֲשֵׂה
 בְּרַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְזֻקְנִים שֶׁהָיוּ בָּאֵין בְּסַפִּינָה,
 וַעֲשָׂה גוֹי כְּבֶשׂ לַיָּרֵד בּוֹ, וַיֵּרְדוּ בּוֹ רַבֵּן
 גַּמְלִיאֵל וְזֻקְנִים:

רבנו עובדיה מברטנורא

בו מן הספינה ליבשה. ואיצטריך תנא לאשמועין נר ומים. דאי תנא נר, הוה אמינא נר הוא דשרי, דליכא למגזר שמא ירבה בשביל ישראל דנר לאחד נר למאה, אבל מים דאיכא למגזר, אסור. ואי אשמועין מים, הוה אמינא מים הוא דשביל ישראל אסור, אבל נר אע"ג דשביל ישראל כיון דאיהו נמי צריך ליה שרי דנר לאחד נר למאה, צריכא. וכבש אע"ג דדמי לנר, דכבש לאחד כבש למאה, משום מעשה דרבן גמליאל וזקנים תנא ליה דמעשה רב: